

บทที่ 2

ลิขสิทธิ์

2.1 ความรู้ทั่วไป

ความหมายของลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 “ลิขสิทธิ์” หมายความว่า สิทธิแต่เพียง ผู้เดียวที่จะทำการใดๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น และ “ผู้สร้างสรรค์” หมายความว่า ผู้ทำหรือผู้ก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

กล่าวโดยสรุป ลิขสิทธิ์ คือ ความคุ้มครองที่มีให้แก่เจ้าของผลงานสร้างสรรค์ ที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถและความวิริยะอุตสาหะ ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใดๆ เกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ของตน โดยกฎหมายลิขสิทธิ์ได้ให้ความคุ้มครองถึงสิทธิในนักแสดงด้วย

2.2 ประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์

งานอันมีลิขสิทธิ์ มี 9 ประเภท ได้แก่

- 1) งานวรรณกรรม เช่น หนังสือ บทความ บทกลอน โปรแกรมคอมพิวเตอร์
- 2) นาฏกรรม เช่น ท่าเต้นท่ารำ ที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว
- 3) ศิลปกรรม เช่น ภาพวาด ภาพถ่าย
- 4) ดนตรีกรรม เช่น ทำนองเพลง หรือเนื้อร้องและทำนองเพลง
- 5) โสตทัศนวัสดุ เช่น วีซีดีดีวีดี
- 6) ภาพยนตร์
- 7) สิ่งบันทึกเสียง เช่น ซีดีเพลง
- 8) งานแพร่เสียงแพร่ภาพ เช่น รายการโทรทัศน์
- 9) งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์หรือแผนกศิลปะ เช่น การพิมพ์ศิลปะบนร่างกาย

2.3 สิ่งที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

สิ่งต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ ได้แก่

1) ข่าวประจำวันและข้อเท็จจริงต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสาร เว้นแต่หากมีการนำข้อมูลดังกล่าว มาเรียบเรียงจนมีลักษณะเป็นงานวรรณกรรม อาทิ การวิเคราะห์ข่าว บทความ ผลงานนั้นอาจได้รับความคุ้มครองในลักษณะของงานวรรณกรรม

2) รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย

3) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือหนังสือตอบโต้อื่นใดของหน่วยงานของรัฐ

4) คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ

5) คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่างๆ ตามข้อ 1) ถึง 4) ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น

6) ความคิดขั้นตอน กรรมวิธี ระบบ วิธีใช้หรือทำงาน แนวความคิด หลักการ การค้นพบ ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์

2.4 การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

สิทธิในลิขสิทธิ์จะเกิดขึ้นโดยทันทีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ต้องจดทะเบียน ดังนั้นเจ้าของลิขสิทธิ์จึงควรที่จะปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนโดยการเก็บรวบรวมหลักฐานต่างๆ ที่แสดงว่าได้ทำการสร้างสรรค์ผลงานนั้นขึ้น เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์สิทธิหรือความเป็นเจ้าของในโอกาสต่อไป

อย่างไรก็ดีการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา มิใช่เป็นการรับรองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์แต่อย่างใด แต่เป็นเพียงการแจ้งต่อหน่วยงานราชการว่าตนเองเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่แจ้งไว้เท่านั้น โดยผู้แจ้งต้องรับรองตนเองว่าเป็นเจ้าของผลงานที่นำมาแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ และหนังสือรับรองที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาออกให้ ก็มีรับรองว่าผู้แจ้งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แต่อย่างใด หากมีข้อโต้แย้งหรือมีข้อพิพาทเกี่ยวกับเจ้าของลิขสิทธิ์ จำเป็นต้องอาศัยการวินิจฉัยชี้ขาดของศาล ซึ่งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป

2.5 ใครคือเจ้าของลิขสิทธิ์

บุคคลที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ได้แก่ บุคคลดังต่อไปนี้

1) ผู้สร้างสรรค์ด้วยความคิดริเริ่มของตนเอง โดยไม่ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น และอาจหมายรวมถึงผู้สร้างสรรค์งานร่วมกันด้วย

2) ผู้สร้างสรรค์ในฐานะพนักงาน หรือลูกจ้าง (เว้นแต่ทำหนังสือตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น)

3) ผู้ว่าจ้างในกรณีว่าจ้างให้บุคคลอื่นสร้างสรรค์งาน (เว้นแต่จะตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น)

4) ผู้ดัดแปลง รวบรวม หรือประกอบเข้ากัน โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

- 5) กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น โดยการจ้างหรือตามคำสั่ง หรือในความควบคุมดูแลของตน
- 6) ผู้รับโอนลิขสิทธิ์

2.6 การคุ้มครองลิขสิทธิ์

เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใดๆ ต่องานอันมีลิขสิทธิ์ของตน ดังนี้

- 1) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- 2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- 3) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ หรือสิ่งบันทึกเสียง
- 4) ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น
- 5) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตามข้อ 1) 2) หรือ 3) โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดหรือไม่ก็ได้ ที่ไม่เป็น

การจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรม

2.7 อายุการคุ้มครอง

การคุ้มครองลิขสิทธิ์จะมีผลเกิดขึ้นโดยทันทีที่มีการสร้างสรรค์ผลงาน โดยทั่วไปความคุ้มครองจะมีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และจะคุ้มครองต่อไปอีก 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย แต่มีงานบางประเภทที่จะมีอายุการคุ้มครองแตกต่างกัน โดยสามารถแยกสรุป ดังนี้

- 1) กรณีสร้างสรรค์คนเดียว ลิขสิทธิ์จะมีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลา 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย
- 2) กรณีสร้างสรรค์ร่วมกันหลายคน ลิขสิทธิ์จะมีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลา 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย
- 3) กรณีที่ผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล ลิขสิทธิ์จะมีอายุ 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น หรือ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
- 4) กรณีที่ผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์ ให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น
- 5) งานภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น หรือ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

- 6) งานที่สร้างสรรค์โดยการจ้างหรือตามคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ให้มีอายุ 50 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น หรือ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
- 7) งานศิลปะประยุกต์ ลิขสิทธิ์มีอายุ 25 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น หรือ 25 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

2.8 การละเมิดลิขสิทธิ์

การกระทำที่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ คือ การกระทำที่กระทบต่อสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต ดังนี้

- 1) การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรงมีองค์ประกอบของความผิด คือ
 - (1) เป็นการกระทำต่องานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
 - (2) มีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ได้แก่
 - การทำซ้ำหรือดัดแปลง
 - เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- 2) การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อมมีองค์ประกอบของความผิด คือ
 - (1) เป็นการกระทำแก่งานที่ได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น
 - (2) ผู้กระทำรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานนั้นได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น
 - (3) มีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ได้แก่
 - การขาย มีไว้เพื่อขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ เสนอให้เช่าซื้อ
 - เผยแพร่ต่อสาธารณชน
 - แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของลิขสิทธิ์
 - การนำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร
 - (4) การกระทำความดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อหากำไร

2.9 ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

การกระทำใดแม้เข้าข่ายเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่เข้าข้อยกเว้นดังต่อไปนี้ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือว่าการกระทำความดังกล่าวไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

- 1) การใช้งานลิขสิทธิ์นั้นต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์
- 2) การใช้งานลิขสิทธิ์นั้นต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

- 3) การใช้งานลิขสิทธิ์นั้น มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้
 - 3.1) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร
 - 3.2) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัว หรือญาติสนิท
 - 3.3) ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
 - 3.4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
 - 3.5) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของ ศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว
 - 3.6) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอน ของตน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร
 - 3.7) ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำบทสรุปโดยผู้สอนหรือสถาบัน ศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร
 - 3.8) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ
 - 3.9) ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร ทั้งนี้ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการและองค์กรผู้จัดทำรวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา
 - 3.10) การกล่าว คัดลอก เลียน หรืออ้างอิงงานบางตอนตามสมควรจากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น
 - 3.11) การทำซ้ำโดยบรรณารักษ์ของห้องสมุด ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากการทำซ้ำนั้นมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรดังต่อไปนี้คือ การทำซ้ำเพื่อใช้ในห้องสมุดหรือให้แก่ห้องสมุดอื่น และการทำซ้ำงานบางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา

2.10 อัตราโทษ

1) กรณีละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต ได้แก่ ทำซ้ำหรือดัดแปลง นำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน

มาตรา 69 “ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามมาตรา 27¹ มาตรา 28² มาตรา 29³ มาตรา 30⁴ หรือมาตรา 52⁵ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

2) กรณีละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม การละเมิดโดยบุคคลใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้อย่างใดได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ซึ่งกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้นเพื่อหากำไร

มาตรา 70 “ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 31⁶ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

3) กรณีการกระทำละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ และกรณีการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

มาตรา 70/1 “ผู้ใดกระทำการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิตามมาตรา 53/1⁷ หรือมาตรา 53/2⁸ หรือละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยีตามมาตรา 53/4⁹ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท”

4) กรณีการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ในโรงภาพยนตร์

มาตรา 69/1 “ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 28/1¹⁰ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

¹ มาตรา 27 การละเมิดลิขสิทธิ์ทั่วไปด้วยการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน

² มาตรา 28 การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานโสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ หรือสิ่งบันทึกเสียง

³ มาตรา 29 การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ

⁴ มาตรา 30 การละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

⁵ มาตรา 52 การละเมิดสิทธิของนักแสดง

⁶ มาตรา 31 การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม (คำอธิบายหน้า 6 ข้อ 2.2)

⁷ มาตรา 53/1 การละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิโดยตรง

⁸ มาตรา 53/2 การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดต่องานหรือสำเนางานที่ได้มีการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

⁹ มาตรา 53/4 การละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

¹⁰ มาตรา 28/1 การละเมิดลิขสิทธิ์ในโรงภาพยนตร์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์

2.11 แนวทางการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งคดีละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดอันยอมความได้ ต้องมีผู้เสียหาย คือ เจ้าของลิขสิทธิ์มาแจ้งความร้องทุกข์มอบคดีต่อพนักงานสอบสวน จึงจะมีอำนาจในการดำเนินคดี และผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้เรื่องความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด ทั้งนี้คดีละเมิดลิขสิทธิ์คู่กรณีสามารถที่จะประนีประนอมยอมความกันเพื่อยุติคดีได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2) ที่บัญญัติไว้สรุปได้ว่า ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับ

หลักฐานประกอบคำร้องทุกข์ ได้แก่

- 1) หลักฐานการสร้างสรรคงานลิขสิทธิ์ หรือหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์
- 2) กรณีมอบอำนาจให้ทนายดำเนินการแทน ต้องมีหนังสือมอบอำนาจจากเจ้าของลิขสิทธิ์ทุกช่วงกรณีเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นชาวต่างประเทศหนังสือมอบอำนาจต้องมีโนตารีพับลีครับรอง และสถานทูตไทยหรือกงสุลไทยรับรองลายมือชื่อโนตารีพับลีคร อีกชั้นหนึ่ง ต้องมีหนังสือมอบอำนาจพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย โดยผ่านการรับรองความถูกต้องของเอกสารด้วย หนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์ 30 บาท พร้อมสำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ (รับรองสำเนาถูกต้อง)
- 3) หลักฐานการโฆษณางานครั้งแรก
- 4) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือหนังสือรับรองนิติบุคคลของเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้รับมอบอำนาจ
- 5) ตัวอย่างสินค้าลิขสิทธิ์ของจริง และตัวอย่างสินค้าที่ละเมิด
- 6) กรณีเป็นลิขสิทธิ์ต่างประเทศ ประเทศที่จะได้รับความคุ้มครองจะต้องเป็นสมาชิกอนุสัญญากรุงเบอร์ลิน หรือเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก
- 7) หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

สำหรับการจับกุมคดีละเมิดลิขสิทธิ์ มีลักษณะเหมือนคดีอาญาทั่วไป เมื่อผู้เสียหายร้องทุกข์มอบคดีแล้วต้องร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจค้น จับกุม และไปนำชี้ว่าสินค้าชิ้นใดเป็นสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ เพราะเจ้าหน้าที่อาจไม่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะแยกแยะได้ว่าสินค้าชิ้นใดเป็นสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ รวมทั้งต้องสนับสนุนพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

2.12 อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2.12.1 พนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า “ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมาตรา 5 กำหนดไว้ว่า “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้” ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับที่ 7/2552 เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) ข้าราชการกรมทรัพย์สินทางปัญญาดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ได้แก่ (1) อธิบดี (2) รองอธิบดี (3) ผู้อำนวยการระดับสูง (4) ผู้อำนวยการระดับต้น (5) ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไป (6) ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไปตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป

2) ข้าราชการในสังกัดสำนักงานพาณิชย์จังหวัดในทุกจังหวัดดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ภายในท้องที่หรือเขตอำนาจของแต่ละจังหวัด ได้แก่ (1) พาณิชย์จังหวัด (2) ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไป (3) ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไปตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป

3) ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับที่ 25/2556 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้พนักงานราชการของกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แก่ (1) พนักงานราชการที่ดำรงตำแหน่งนิติกร และ (2) พนักงานราชการที่ดำรงตำแหน่งนักวิชาการพาณิชย์

2.12.2 อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 67 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการ สถานที่ผลิต หรือสถานที่เก็บสินค้าของบุคคลใด ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะเพื่อตรวจค้นสินค้า หรือตรวจสอบเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(3) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสารหรือหลักฐานอื่นในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ สมุดบัญชี เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การค้นพบหรือใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา 68 ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 72 ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา 67 หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา 67 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 75 บรรดาสิ่งที่ได้ทำขึ้นหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือ สิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ และยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กระทำความผิดตามมาตรา 69 หรือมาตรา 70 ให้ตกเป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ส่วนสิ่งที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดให้ริบเสียทั้งสิ้น

ข้อสังเกต

1. เนื่องจากความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นความผิดอันยอมความได้ และผู้เสียหายต้องร้องทุกข์มอบคดีต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มิใช่พนักงานสอบสวน ดังนั้นในทางปฏิบัติความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์จึงเป็นเรื่องของผู้เสียหายที่ต้องไปร้องทุกข์ และเมื่อมีการร้องทุกข์แล้วก็จะเข้าสู่กระบวนการบังคับใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป
2. พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ไม่มีอำนาจในการจับกุม